

Miklósi Márta

Felnőttképzési akkreditáció hazánkban – egy kutatás eredményei

1. Bevezető gondolatok

Hazánkban a rendszerváltást követően, a kilencvenes évek első felétől kezdődően formálódott az akkreditációs tevékenység átfogó rendszere az oktatásban, amely kiterjedt a köz-, felső- és felnőttoktatás területére is, és az egyes akkreditációval foglalkozó szervezetek körében hamar megjelent a szakmává szerveződés igénye. A felnőttképzésben az ehhez kapcsolódó jogszabályi háttér 2001-ben jött létre, a felnőttképzési törvény megszületésével. E a jogszabály több okból kifolyólag kívánta előírni az akkreditáció bevezetését a felnőttképzésben, a két legfontosabb indok az ellenőrizhetőség és a képzést igénybevevők, a fogyasztók érdekeinek védelme. Ugyanis a felnőttképzési piac nagyon sokszínű, rugalmas, megtalálhatjuk itt a kisebb és a nagyobb képző szervezeteket egyaránt, amelyek mind alkalmazkodni próbálnak a munkaerőpiaci képzési igényekhez. A piac szabályai nagyon erősen hatnak, ilyen esetben önszabályozása mellett egy erős, garantált fogyasztóvédelemre is szükség van, elsősorban az egyének, a szolgáltatást igénybe vevők védelme érdekében (Sum 2002:354).

Időszerű volt az minőségirányítási rendszerek, akkreditáció bevezetése a felnőttképzés területén, mivel ez az a terület, amely a képzési rendszerből a legszorosabban kapcsolódik a munka világához, a gazdasághoz, ahol pedig a minőségirányítási rendszerek kiépítése minden gazdasági szervezet számára alapvető követelmény. A felnőttképzési akkreditáció céljaként a jogszabályoknak megfelelő, vevőközpontú, partnerközpontú működés biztosítását, a képzésben résztvevők, valamint az állami források védelmét, és az intézményi tevékenység nyilvánosságának fenntartását emelhetjük ki (Bertalan – Matolcsi – Szántó 2006:7). Ezt a sort ki kell egészíteni egy inkább látens módon jelen levő céllal. Az egész felnőttképzési piac minőségének javítása, serkentése az, amely túlmutathat az akkreditáción, és hosszabb távon hozzájárulhat a felnőttképzés minőségének fejlesztéséhez.

2. Empirikus kutatás módszere, sajátosságai

Vizsgálatomban az Észak-Alföldi régióban működő akkreditált felnőttképzési intézmények viszonyainak feltárását céloztam meg, teljes körű lekérdezéssel, kérdezőbiztosok segítségével. A felnőttképzési intézmények felmérése 2008.

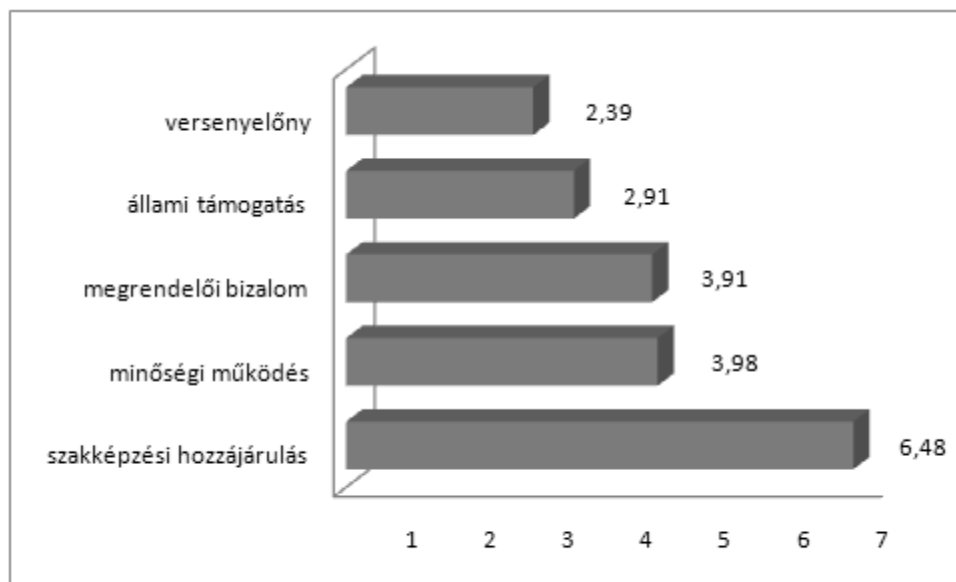
szeptember és december között zajlott, az intézményeket a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet akkreditált felnőttképzési szervezetekre vonatkozó nyilvános adatbázisa 2008. szeptember 1-jei adatok figyelembevételével kerestük fel. Összesen 140 intézménnyel sikerült kitölteni a kérdőívet a régióban működő 173 akkreditált felnőttképzési intézmény közül. Az ilyen módon nyert adatok elemzésének módszere alapvetően SPSS program segítségével történt. Adataimat ezen kívül összevettem a szakirodalomban fellelhető elemzések, más kutatások eredményeivel. Kutatásomban annak felmérésére vállalkozom, hogyan működik a minőségirányítás, akkreditáció rendszere a felnőttképzés viszonyai között a gyakorlatban, egy körülhatárolt területen, az Észak-Alföldi régióban, milyen nehézségekkel néznek szembe az intézmények ezen rendszerek kiépítése és működtetése során, milyen előnyökről adnak számot, mennyire érzik hasznosnak a minőségirányítási rendszereket szervezetük működését tekintve. Fontos kutatási dimenziót jelent a kutatásba bevont szervezetek akkreditációs tapasztalatairól való megkérdezése. Az akkreditációval kapcsolatos meglátásaik, elvárásaik és elégedettségük alapján következtetések vonhatóak le arra vonatkozóan, mennyire felel meg az intézmények meglátása szerint a jelenlegi szabályozás a társadalmi viszonyoknak, az intézményrendszer sajátosságainak. Egyik meghatározó jelentőségű hipotézisem az akkreditáció megítélésére, értékelésére vonatkozik. Feltételezésem szerint az akkreditált felnőttképzési intézmények és azok szereplői alapvetően fontosnak tartják a minőségirányítási, akkreditáció rendszer működtetését, de a szerepét nem érzik túlságosan meghatározónak.

3. Elemzés

Az akkreditált szervezetek felnőttképzési minőségirányítási, akkreditációs rendszer működtetésével kapcsolatos véleményét több kérdés elemzése útján ismertem meg, így egy-egy kérdés erejéig vizsgáltam a minőségirányítási rendszer képzési tevékenységre gyakorolt hatását, akkreditációs kérelmük motivációját, akkreditált státusz fontosságát, akkreditáció előnyét, hátrányát, valamint a javasolt változtatásokat.

Kíváncsi voltam arra, **milyen cél eléréséhez tartják fontosnak** az intézmények a minőségirányítási, akkreditációs rendszer bevezetését. Megvizsgáltam, milyen célból kérték az intézmények akkreditálásukat, a válaszok sorrendjének alakulását a következő ábra mutatja:

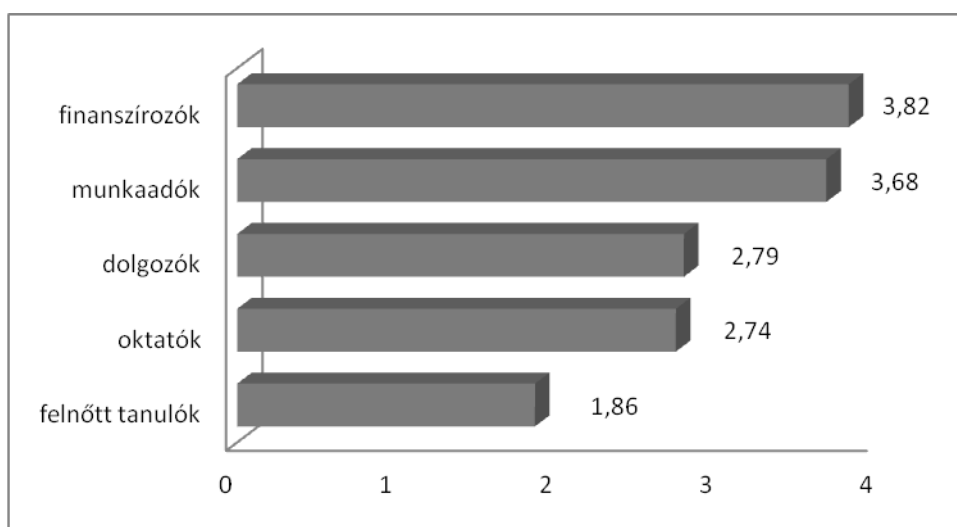
1. ábra: A vizsgált régióban működő akkreditált felnőttképzési intézmények akkreditálásának célja (százalékban)

Megállapítható, hogy a régióban működő akkreditált felnőttképzési intézmények a versenyelőny biztosítását tartják a legfontosabbnak, alapvetően ez a cél motiválja az akkreditáció megszerzését. Ez leginkább a kisebb (1-4 fő) szervezeteknek fontos (sig: 0,010), legkevésbé pedig a szabványos (0,010) és a központi finanszírozással működő (sig: 0,018) szervezeteknek. Ezt követi az állami támogatásokhoz való hozzáférés – mint akkreditációval járó előny – megszerzése, majd a megrendelői bizalom erősítése és a minőségi működés biztosításának elérése. Még ennél is kevesebb intézményt sarkallt a szakképzési hozzájáruláshoz való hozzájárulás iránti igény akkreditáltatásra. Részben eltérő eredményt hozott Bertalan akkreditációs ellenőrzési szakértőkre vonatkozó kérdőíves vizsgálata, ebben a felmérésben a forrásbevonó képességek növelése, az állami támogatásokhoz történő hozzáférés biztosítása volt a leggyakoribb indok az akkreditáltatásra, ezt követte a piaci előnyök megszerzése iránti igény (Bertalan 2007:13), tehát az első két válasz fordított sorrendben jelent meg a két kutatásban.

Vizsgáltam, **mennyire tartják fontosnak az akkreditációt** a szereplők, a válaszok alakulását a következő ábra mutatja be:

2. ábra: A vizsgált régióban működő akkreditált felnőttképzési intézmények egyes szereplőinek véleménye az akkreditáció fontosságára vonatkozóan (százalékban)

Kutatásom eredményeként megállapítható, hogy a szervezetek vezetőinek megítélése szerint a felnőtt tanulók számára a legkevésbé fontos az akkreditáció megléte vagy hiánya, alapvetően nem ezen tényezők mentén választanak felnőttképzési intézményt, inkább más szempontok hatására (például oktatók, oktatás színvonala, költségek, ismerősök ajánlásai stb.) döntenek egy-egy szervezet mellett. Nem véletlenül, hiszen az akkreditáció elsősorban szakmai körökben ismert, a tanulók nem igazán vannak tisztában ennek jelentőségével, nem igazán érzik ennek fontosságát. Valószínűleg ennek háttérében áll az a tény is, hogy az állam megszüntette a korábbi SZJA-kedvezményt¹⁶. Ez igen erős motiváció volt a felnőtt tanulók számára, így ugyanis képzési költségük 30%-át visszaigényelhatték, ezáltal képzésre fordított kiadásaik jelentős mértékben csökkenhetnévé váltak. Az oktatóknak, dolgozóknak csak közepesen fontos, hogy az intézmény, amelynél dolgoznak, akkreditált legyen, pedig azt feltételeztük, presztízs szempontok és saját jogaik, érdekeik védelme miatt fontosabbnak tartják az akkreditált státusz meglétét. A finanszírozók számára a leginkább fontos az akkreditáció megléte, hiszen számos támogatás, kedvezmény ennek létehez kapcsolódik, ezáltal jelentős összeget spórolhatnak meg a képzést finanszírozó munkáltatók, vállalatok, intézmények. A munkaadóknak szintén fontos az akkreditált státusz, az akkreditált felnőttképzési intézményben képesítést szerző felnőttek elhelyezkedését biztosító munkaadók

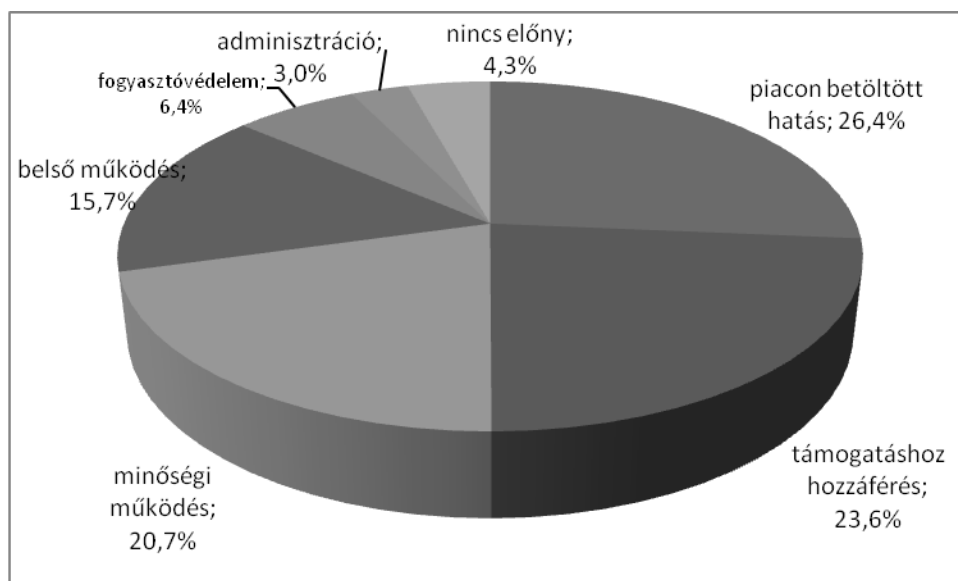
¹⁶ SZJA kedvezmény megszüntetését a 2006. évi CXIV. törvény mondta ki.

magukra nézve garanciának érzik az akkreditáció meglétét, azt gondolják, hogy az akkreditált intézményből kikerülő leendő munkavállalójuk alaposabb, alkalmazhatóbb tudással lép ki a munkaerőpiacra, mint az akkreditáció nélkül működő intézményben képesítést szerző felnőttek.

Megállapítható tehát, hogy legfontosabbnak a finanszírozók tartják az akkreditáció meglétét, feltételezésem szerint azért, mert leginkább számukra jelent anyagiakban mérhető megtakarítást, ha akkreditált intézményben képeztetik dolgozóikat. Emellett a pénzeszközök hatékony és átlátható felhasználása is erős motivációt jelent számukra. Meglepő azonban, hogy a képzésben leginkább érintett rétegek – akik védelmére elsősorban létrejött az akkreditáció intézménye – nagyobb részben nem tartják fontosnak ennek meglétét vagy hiányát. Eredményeimet Deliné kutatásával összevetve azt tapasztaltam, hogy az iskolarendszerű felnőtt-, és szakképzésben is a tanulók tartják a legkevésbé fontosnak a minőségirányítás, akkreditáció meglétét (Deliné 2007:13), meglátásom szerint azért, mert az akkreditáció dokumentumközpontú, így a rendszerben tanulók érzékelnek a legkevesebb előnyt ebből.

Vizsgáltam, **mit tartanak az akkreditáció legfontosabb előnyének**, a nyitott kérdésre adott válaszokból kategóriákat hoztam létre, ezek alakulását mutatja a következő ábra.

3. ábra: A vizsgált régióban működő akkreditált felnőttképzési intézmények által említett akkreditációs előnyök (százalékban)

Az intézmények több mint negyede az akkreditáció felnőttképzési piacon betöltött hatását tartja annak legfontosabb előnyének, amely a szakmaiatlan versenytársak oktatásból történő kizárását, a nem megfelelően működő intézmények kiszűrését

jelenti, a vevők ennek hatására nagyobb valószínűséggel jutnak minőségi képzéshez. Azon szolgáltatók szelektálása, amelyek nem rendelkeznek megfelelő feltételekkel képzések indításához, hozzájárul a piac letisztulásához, a tisztességtelen képzők kizárásához, ezáltal kiszűrésre kerülnek azok a cégek, amelyek csak egy-egy hirtelen haszon reményében jönnek létre. Ennek következtében az akkreditáció hatására csökken a konkurencia, hiszen az akkreditáltatás viszonylag összetett folyamat, így sok, alacsonyabb színvonalon működő intézmény nem tudja ezt felvállalni. Ez a jelenség szakmai területen tisztítja a képzőket, versenyt generál az intézmények között és összehasonlíthatóvá is teszi az intézményeket. Megléte presztízst jelent a szervezet számára, ezáltal a felnőttképzési intézmények piaca jobban működik, mivel versenyelőnyt biztosít az akkreditációval rendelkező intézményeknek.

A szervezetek közel negyede anyagi okokat, állami és európai uniós forrásokhoz való hozzájutás lehetőségét jelöli meg az akkreditáció legfontosabb előnyeként. Az akkreditáció bevezetésekor még kizárólag ez jelentett motivációt az intézmények számára, egyértelműen ez az indok állt az akkreditációs igények hátterében (Bálint 2007:382). Az akkreditáció valóban fontos szerepet tölt be a pénzügyi források elosztásában, mivel állami, valamint európai uniós támogatásokhoz való hozzájutás feltétele, továbbá a szakképzési hozzájárulás igénybevételéhez is követelmény. Kutatásom eredménye alátámasztja Mátyás et al. meglátását, aki szerint a felnőttképzést folytató intézmények sok esetben csak az állami források hozzájutásának feltételéből fakadó külső kényszernek tekintik az akkreditációt, illetve az akkreditáció feltételeként meghatározott minőségirányítási rendszert (Mátyus et al. 2006:11), így a piac öntisztulásának ment elébe a felnőttképzési törvény azáltal, hogy csak az akkreditált intézmények juthatnak támogatáshoz.

Az intézmények egy másik csoportja – közel minden ötödik intézmény – nem az anyagi forrásokhoz való hozzájutást, hanem a minőségi működést tartja az akkreditáció legfontosabb hatásának. Ezek a szervezetek úgy látják, hogy az akkreditáció bizonyos színvonalat jelent, mert csak a minőségi felnőttképző cégek kaphatnak akkreditált minősítést, mindez hozzájárul a színvonal emeléséhez, a minőségirányításban meghatározott célok betartásához, amely biztosítja a képzési színvonal folyamatos garanciáját.

Az intézmények mintegy hetede a belső működés színvonalának javulását értékeli az akkreditáció legfontosabb előnyének, az akkreditáció ugyanis lehetővé teszi a folyamatok felülvizsgálatát, tervezését, a tevékenységek racionalizálását. Ezáltal a rendszer működése nyilvánossá válik, tudatosabb lesz a tervező munka, megjelenik a minőség a tartalomban, szervezésben, tervezésben. A világos célok és feladatok, átlátható folyamatok hatására megvalósul a jól dokumentált működés, amelynek hatására az akkreditáció egyfajta minőségirányítási tanúsítást jelent könnyített formában azoknak a felnőttképzőknek, akik számára a szabványos minőségirányítási rendszerek (például az ISO rendszer) szerinti kiépítés aránytalanul nagy kihívást jelentene. Ennek köszönhetően ezek a kisebb kapacitással működő intézmények is részesülhetnek a folyamatos fejlődési lehetőséget biztosító minőségirányítási rendszerek hatására tapasztalható előnyökből.

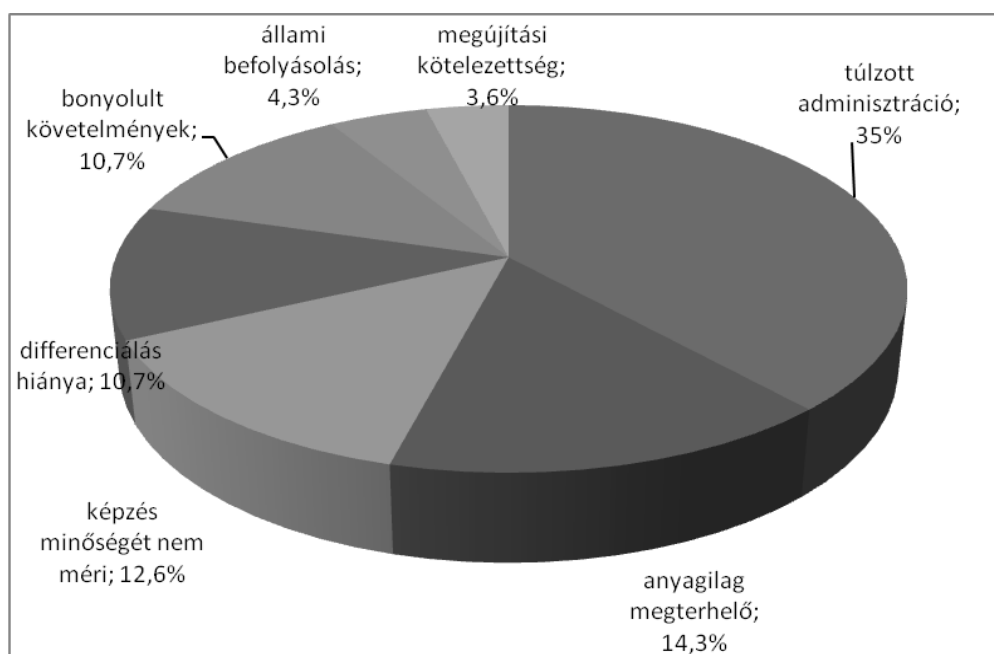
Az intézmények közel huszada a fogyasztók védelmét tartja a legfontosabb előnynek, ugyanis az akkreditáció hatására elismertebb, hitelesebb lesz az intézmény, amely előnyös a tanulók számára. Az akkreditáció ilyen módon a felnőtt tanulók védelmét biztosítja, kiszűri az alacsony színvonalú intézményeket, védi a felnőttek érdekeit, ezáltal fogyasztóvédelmet valósít meg. Segít a felnőtteknek a piac áttekintésében, akik így jobban bíznak az akkreditált intézményekben. További fontos előny a felnőtt tanulók számára annak lehetőségének biztosítása, hogy az akkreditációval az egyszerű munkavállalók előtt lényegében új piaci lehetőség nyílt meg, elhagyhatják a munkaügyi központok és állami átképző központok világát, támogatott tanfolyamot akkreditált képzőknél is elvégezhetik.

Az intézmények kis része szerint az akkreditáció rendet teremt a képzések adminisztrációjában, rákényszeríti azokat a tevékenység pontos dokumentálására, ezáltal átláthatóbb képzési rendszer jön létre, szabályozottabb keretet adva a működésnek.

A legtöbb forrás azt emeli ki, hogy az akkreditáció az egyén számára elsősorban az ellenőrizhetőség, az átláthatóság miatt fontos (Szüdi 2007: 574-575; Gutassy 2004:134), és hozzájárul a képzési rendszer transzparenssebbé válásához. Ennek következtében a felnőtt könnyebben tájékozódhat a képzési piacon, jobban el tud igazodni az egyes felnőttképzési intézmények által kínált programok között.

Az előnyöket követően kíváncsi voltam arra, **milyen nehézségekről, hátrányokról számolnak be az intézmények** az akkreditációval kapcsolatban, a válaszok alakulását a következő ábra mutatja:

4. ábra: A vizsgált régióban működő akkreditált felnőttképzési intézmények által említett akkreditációs hátrányok (százalékban)

Az intézmények több mint harmada szerint az akkreditáció megszerzése túl sok adminisztrációs munkát igényel, amely alátámasztja Kerékgyártó állítását, aki szerint a jogalkotók az indokoltnál és a piacgazdaságban szükségesnél sokkal részletesebben határozták meg a többségében adminisztratív teendőket. Sőt, az intézmények minősítése túlságosan dokumentumalapú (Kerékgyártó 2008:51).

Az intézmények közel hetede szerint anyagilag nagyon megterhelő az intézményakkreditáció megszerzése, amely költségeket tovább növel az új akkreditációt kérelmező intézmények esetében a legalább egy program akkreditálására vonatkozó kötelezettség is.

Az intézmények közel nyolcada szerint az akkreditáció nem képes a képzési minőség mérésére, formális eljárás csupán. Bár az akkreditáció bevezetésének eredeti motivációja éppen a szakmailag alkalmatlan intézmények kiszűrése volt, az intézmények ezen része szerint ez a funkció nem valósul meg, a jelenlegi szabályozás nem szűri ki sem a szakmai, sem a pénzügyi csalásokat. Abban az esetben ugyanis, ha egy intézmény pontosan dokumentálni tudja tevékenységét, de szakmai tevékenysége kifogásolható, az akkreditáció intézménye tehetetlen, az eljárás ugyanis nem igényel valódi szakmai színvonalat, ahogyan ezt már korábban is megállapítottuk.

Számos szerző kiemeli, hogy a felnőttképzési intézmények akkreditációja nem tekinthető a minőség fokmérőjének, csupán egy adminisztratív eszköz, amely lehetőséget nyújt a központi, állami forrásokhoz történő hozzáféréshez. Ez a megállapítás kétségkívül sok igazságot hordoz magában, felmérések ugyanis egyelőre nem szólnak arról, milyen eredményeket is hozott az intézményakkreditáció 2002-ben történt bevezetése óta, kifejezetten a nyújtott szolgáltatások színvonalának növekedése terén (Henczi 2005:140). A tapasztalatok azt mutatják, hogy az intézményakkreditációt többnyire nem azért kérik az intézmények, mert kizárólag a magasabb minőségi szint elérése után vágyakoznak, hanem a háttérben sok esetben a megszerzésével elérhető előnyök is motiválják a szervezeteket. Vagyis a felnőttképzési intézményeknek erre az „állam általi minőségügyi hitelesítésre” csak akkor van szükségük, ha ezáltal a jogszabályok valamilyen kedvezményben részesítik őket, azaz a felnőttképzés piacán ezeket a vállalt többletterheket kompenzálni látják valamilyen támogatás formájában (Bertalan – Matolcsi – Szántó 2006:24).

Az intézmények majdnem tizede számára problémát jelent az, hogy azonos eljárás kell keresztülmenni nagy múltú, tapasztalt intézményeknek és kisebb szervezeteknek. A követelmények tekintetében a szabályozás nem tesz különbséget intézménytípusok szerint, így kisebb képzőktől is ugyanazt a rendszerszerű működést várják el, mint egy nagy, országos kapacitású szervezettől.

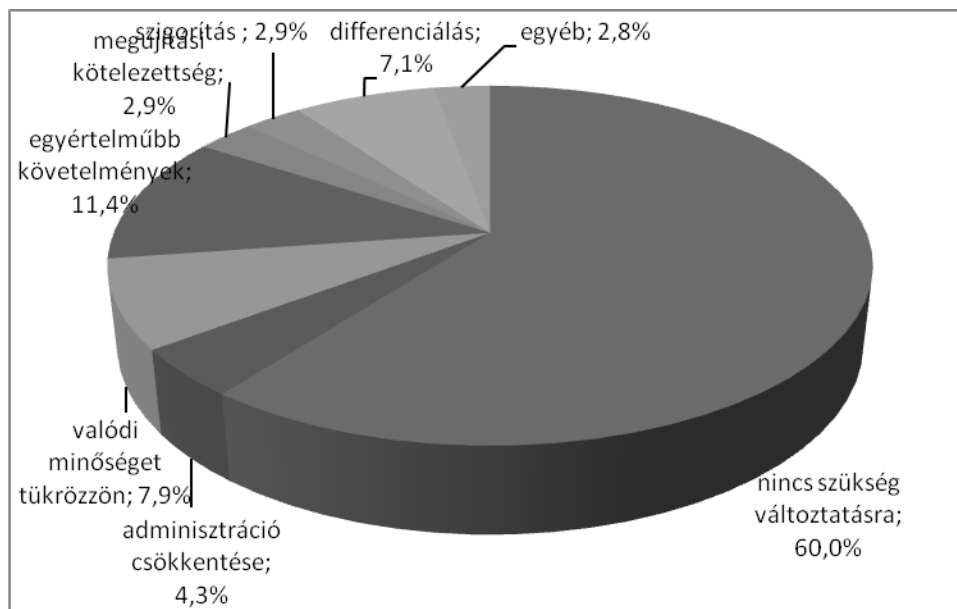
Az intézmények közel tizede túl bonyolultnak tartja az akkreditáció követelményrendszerét, nehezen teljesíthető, néhol nem egyértelmű követelményekről számolnak be. Véleményem szerint sokszor kell kevésbé életszerű feltételeknek megfelelniük, amely olykor lehetetlenné teszi a követelmények teljesítését. Hasonló véleményen van Kerékgyártó is, aki szerint az előírások egy

része nem felel meg a gazdaság felnőttképzéssel szembeni igényeinek, erősen érződik rajta az iskolarendszerű képzés szabályozásának hatása, több a hibás, félreértelmezhető vagy más előírásokkal nem egyeztetett feltétel (Kerékgyártó 2008:51).

Néhány intézmény az állami befolyásolás túlzott megvalósításaként fogta fel az akkreditációt, amely túlságosan megszűri az intézményeket, a források elosztása révén meghatározza, mely intézmények juthatnak pályázati forrásokhoz. Ezen intézmények szerint a piaci folyamatok önmagukban elegendőek lettek volna a felnőttképzési piac letisztítására, és az állami beavatkozás ezen a területen nemcsak felesleges, hanem újabb korrupciókra, értéktelen eljárási díjak kifizetésére ad lehetőséget. A válaszokat összefoglalva, az intézmények alapvetően a differenciálás hiányát, illetve a követelmények megfelelő módon történő megfogalmazásának elmaradását tartják az akkreditációs szabályozás hiányosságának.

Az akkreditáció intézmények által megítélt szerepét, fontosságát jelzi az is, jellemzően milyen változtatások után tartanak azt eredményesebb, jobban működő rendszernek, ezért megvizsgáltuk, milyen változtatásokat tekintenének hasznosnak az intézmények. A kérdésre adott válaszokat a következő ábra mutatja be:

5. ábra: A vizsgált régióban működő akkreditált felnőttképzési intézmények által indokoltnak tartott változtatások (százalékban)

Annak ellenére, hogy szinte minden intézmény sorol fel hiányosságokat, problémákat az akkreditációs rendszer működésére vonatkozóan, mégis az intézmények több mint fele szerint nincs szükség változtatásra az akkreditáció szabály- és követelményrendszerében, tehát alapvetően elégedettek annak működésével, vagy nem kívántak módosítási javaslatokat tenni kérdőívem kérdésére.

Az intézmények közel tizede egyszerűbb, átláthatóbb eljárást preferálna, amely egyértelmű, követhető szabályokat tartalmazó követelményrendszer által valósulhatna meg. Bár az akkreditáció feltételét a minőségirányítási rendszer tekintetében irányadó miniszteri rendelet részletesen meghatározza – mintegy kijelölve az intézményi minőségirányítás rendszerét – a feltárt helyzet alapján Mátyus et al. szerint indokoltá vált a minőségirányítási rendszer előírásainak egyszerűsítése és kifejtése (Mátyus et al. 2006:16). Ezt támasztja alá az intézmények minőségirányítási rendszer bevezetése során tapasztalt nehézségekre vonatkozó kérdésre adott válasza, ugyanis szintén a rendszer és a napi gyakorlat összehangolása jelenti számukra a legnagyobb problémát. Ezt követi a túlzottan bürokrata rendszer, amely kutatásunk szerint az akkreditációnál is nehézséget jelent az intézmények számára.

Az intézmények több mint tizede nem a követhetőséget hiányolja az akkreditációból, hanem a valódi minőségre vonatkozó elvárásokat, azt tartaná elfogadhatónak, ha csak azok a szervezetek kerülnének akkreditálásra, amelyek képezni is tudnak, amelyekben minőségi munka folyik. Kevesebb bürokratikus előírással és gyakorlatiasabb szemlélettel, nem csak a papírok ellenőrzésével elérhetővé válna, hogy az akkreditálás ne rutineljárás legyen. Ezáltal hitelesebb lenne az intézményakkreditáció, és valamiféle rangsor alakulhatna ki az intézmények között, mégpedig a valódi minőségi színvonal függvényében.

Az intézmények közel tizede a meglévő egységes követelményrendszer differenciálását tartja szükségesnek, intézménytípusonként más-más feltételek meghatározásával, eltérő kötelezettségeket előírva a nagyobb és kisebb intézmények számára. A sajátosságok figyelembevételével ugyanis igazságosabb akkreditációs szabályokat lehetne felállítani, amely nem jelentene aránytalanul nagy terhet a kisebb, néhány fővel működő szervezetek számára.

Az adminisztráció csökkentését javasolta az intézmények kis része változtatásként, a kevesebb dokumentálás ugyanis kisebb terhet jelenthetne az intézmények számára.

Kutatásom arra is rámutatott, hogy az intézmények egy része a négyévenkénti megújítást tartja szükségtelennek. Javaslatom az lenne, hogy csak probléma esetén legyen kötelező megújítás, így akár gyakoribb ellenőrzést is indokoltnak látnának annak érdekében, ne kelljen minden intézménynek négyévente megújítania az akkreditációt. Érdekesség, hogy az intézmények másik kis része szerint nem enyhíteni kellene a szabályokon, hanem szigorítani. Meglátásom szerint ez erősítené az akkreditáció szűrő funkcióját, ezáltal el lehetne lehetetleníteni a nem megfelelő módon funkcionáló intézmények működését, különösen a saját tulajdonú termek és eszközök kérdésében lenne fontos a szigorítás ezen intézmények szerint.

4. Összegzés, záró gondolatok

Kutatásomból megállapítható, hogy az intézmények alapvetően támogatják, szükségesnek tartják az akkreditáció bevezetését, azonban számos hiányosságot tapasztalnak annak működésével kapcsolatban. Ezen nehézségek egy része

viszonylag könnyebben orvosolható (például konkrétabb szabályozás, szigorítás), viszont a valódi minőség mérése jóval nehezebben érhető el. Ehhez hozzájárulna, ha az intézmények egymástól és egymás hibáiból is tanulhatnának: esettanulmányok összegyűjtésével közvetlenül hasznosítható információkat szerezhetnének az intézmények a minőségirányítási rendszer, akkreditáció buktatóiról, azok elkerülésének lehetőségeiről. Ehhez célszerű lenne létrehozni egy olyan kommunikációs rendszert, amely tartalmazná a hatályos jogszabályokat, kapcsolódó hasznos gyakorlati példákat és szakmai terminológiát is, így komplex segítséget nyújthatna. Egy egységes kritériumrendszer kidolgozása szintén értékes segítség lenne az intézmények számára: mégpedig mérhető és könnyen értelmezhető közös mutatók meghatározásával. Hasznos lenne elméleti és gyakorlati mintákat biztosítani az intézmények számára a minőségirányítási rendszer bevezetéséhez, oktatások és képzések, továbbképzések szervezésével, szükség esetén konzultációkat is biztosítva. Érdeemes lenne konkrétabb, életszerűbb, realisabb előírásokkal meghatározni a minőségirányítási, akkreditációs követelményrendszert, mégpedig olyan módon, hogy a kisebb, de szakmailag alkalmas szervezetek is tudják azokat teljesíteni.

Felhasznált irodalom:

- Bálint, Julianna (2007): Minőségfejlesztés az oktatásban. Gyakorlati útmutató oktatási intézmények számára. Budapest, Verlag Dashöfer Szakkiaadó Kft.
- Bertalan, Tamás – Matolcsi, Zsigmond – Szántó, Zoltán (2006): Intézményakkreditációs követelmények és minősítésük. Nemzeti Felnőttképzési Intézet. <http://www.nfi.gov.hu/akkreditacio/vizsgaztat/2.doc>
- Bertalan, Tamás (2007): Az akkreditált intézmények ellenőrzésének tapasztalatairól. CQAF SZMM Projekt. Helyzetfelmérés. Budapest, Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
- Deliné, Konzky Etelka (2007): Tanulmány az iskolarendszerű szakképzést folytató intézmények minőségirányítási rendszeréről. In: https://www.nive.hu/hirek/files/2007_05_18/index.htm (Letöltés ideje: 2008. 08. 15.)
- Gutassy, Attila (2004): Minőségmenedzsment a felnőttképzésben. Budapest, TÜV Rheinland InterCert
- Henczi, Lajos (2005): Felnőttképzés-menedzsment. Elmélet és gyakorlat: az intézményvezetők, képzési vezetők, felnőttoktatók, szakértők és tanácsadók kézikönyve. Budapest, Perfekt Kiadó
- Kerékyártó, László (2008): Hibák ellentmondások, nem életszerű előírások a felnőttképzés jogszabályaiban. In: Felnőttképzés, 6. évf., 2. szám, 51-60. p.
- Mátyus, Mihály – Piros, Márta – Meskóné, Tóth Ágota – Váradi, László (2006): Minőségfejlesztés a felnőttképzésben. Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium Felnőttképzési Fejlesztési és Támogatási Főosztály http://www.allamreform.hu/letoltheto/oktatas/hazai/Minosegfejlesztes_a_felnottkepzesben_FMM_2006.pdf

- Sum, István (2002): A felnőttképzés minőségbiztosítása, különös tekintettel az intézményi akkreditációra. Szakképzési Szemle, 4. szám, 354-369. p.
- Szüdi, János (2007): Az oktatás nagy kézikönyve. Budapest, Complex Kiadó
- 2001. évi CI. törvény a felnőttképzésről
- 22/2004. (II. 16.) kormányrendelet a felnőttképzést folytató intézmények és a felnőttképzési programok akkreditációjának szabályairól
- 2006. évi CXIV. törvény az egyes szakképzési és felnőttképzési tárgyú törvények módosításáról